ſacra faciebant. Sectis namq; humeris, & utraq; manu diſtrictos gladios exercentes currebant ueluti inſani, de quo Quinti. iſtud īqt, ſi deus cogit, iratus ē. NAVALIS. Quæ nauibus fit, dicimus enim bellum terreſtre, quod in terra fit, nauale, quod in mari, ſiue fluminibus, lacu'ue. A' naui autem naualis deducitur. Nauis autem a' græco ναῦς. Vnde naualia in quibus ſtant, ſeu fiunt naues. Virg. Diripientq; rates alij. naualibus ite. Ferte citi flammas, date tela. impellite remos. Et nauus celer. ſtrēnuus. a' nauium uelocitate dictus. Cuius contrarium eſt ignauus. a' quo ignauia tarditas. deſidia. & ignaue ſiue ignauiter aduerbium deſidioſe, quemadmodū nauiter ſtrenue. diligenter. & nauo uerbum, quod eſt aliquid ſtrenue facio. & naumachia, nauale bellum, ſeu naualis pugna. ναῦς enim nauis eſt, μάχη prælium. unde & Monomachia ſingulare certamen dicitur, quod μόνον ſolum græci dicunt. & batracomyomachia ranarum, & murum pugna. Quippe βάτραχον ranam, μῦν murem appellant. & gigantomachia, pugna gigantum cum diis. Gigantes enim uaſtiſſimi corporis homines fuerunt, terræ filij ſine patre, ſerpentinis pedibus, qui cum deos cœlo pellere uellent, a' Ioue fulminati ſunt. Hinc ampliſſimis corporibus homines gigantes uocantur, quos raro iam, aut nunquam uideri certum eſt decreſcentibus fere' continue mortalium corporibus, cōſumente ubertatem ſeminum exuſtione. in Creta olim terræmotu rupto monte inuentum eſt corpus ſtans quadraginta ſex cubitorum, quod alij orionis, alij erionis fuiſſe prodidere. Oreſtis corpus oraculo iuſſum refodi ſeptem cubitorum fuiſſe inuentum eſt. Homerus certe non ceſſat conqueri minora temporibus ſuis corpora hominum eſſe, quàm quod priſcis fuiſſent. ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ Τυδείδης μέγα ἔργον ὃ οὐ δύο ἄνδρε φέροιεν οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν. hoc eſt. Hic autem lapidem cepit manu Tydides magnum opus, quem non duo ferrent uiri. Quales hac tēpeſtate ſunt mortales. A' gigas giganteus deducitur. & nauarchus nauis princeps. & nauiclerus, qui nauem regit, diciturq; latine nauicularius. & nauiger, q nauim ducit. & nauigo, naui iter facio. A' quo nauigium ipſa nauis. et nauigatio ipſa profectio. & nauicula parua nauis. & nauſtibulum alueum ad nauis ſimilitudinem factum. & nauia lignum cauatum ut nauis, quo i uindemijs uti ſolent. Næuia uero ſylua erat iuxta urbem, ab eo dicta, quod Neuij cuiuſdam fuerat. & nauta ſiue nauita, qui ſe in naui agenda exercet. et quicunq; in naui eſt nauis ducendæ gratia. a' quo argonautæ dicti ſunt Iaſon, & cæteri, qui primi in argo nauigauerunt. Argo nauis ipſa longa dicta eſt, quam argonautæ ædificari fecerunt, ita nominata, uel a' celeritate per antiphraſin, quoniam græci ἀργὸν pigrum, dicunt, uel quod argus eam ædificauerit, hanc primum in mari fuiſſe nonnulli affirmāt & ob eam rem in cœlum fuiſſe translatam, & inter ſydera collocatam. Pindarus in magneſiæ oppido, cui Demetrias nomen eſt ædificatam affirmat. Callimachus in iiſdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod argonautæ proficiſcentes ſtatuiſſe exiſtimantur. Huius non tota effigies inter aſtra uidetur. Diuiſa enim eſt a' puppi uſq; ad malum, ut ſignificet minime deſperandum eſſe hominibus, etiam cum naues fuerint fractæ. Puppis eius hyemalem circulum & canis caudam contingens iferiori parte antarcticum circulum tangit, occidens ſagittario & capricorno exorto, ut in mari collocata exoriens cū uirgine. habet in puppi ad primū gubernaculum ſtellas qnq;, ad alterū quatuor, circum carinam quinq;, & ſub fundo qnq;, ad malum tres. item a' nauta nauticus, ad nautam pertinens, ut nauticus clamor. nauticus panis. & argonauta, de quo paulo poſt dicemus. & naufragus, qui naui fracta bona amiſit. A' quo naufragium, nauis fractio. & naufragor, naufragium facio. & nauſea, uomendi appetitus, qui excitari nauigantibus facile ſolet. A' quo nauſeo uerbum, hoc eſt uomitu infeſtor. & nauſeoſum, qđ nauſeam facit. Plyn. Scamoniū ſtomachi diſſolutionem facit, aluum ſoluit. Eſt autem ſuccus herbæ ab radice ramoſæ pinguibus folijs. triangulis albis. radice craſſa. madida. nauſeoſa. & nautea, quæ modo pro aqua ſentinæ nauis accipitur. Modo pro aqua coriorum. item pro herba grana nigra habente, qua coriarij utūtur. Plau. Nam omnium unguentorum odor præ tuo nautea eſt. idem. Nauteam bibere malim, ſi neceſſe ſit, quàm illam oſcularier. Sunt etiam qui hanc herbam putent eam eſſe, quæ anagyros dicitur. Aliqui acoponuocant. fruticoſa flore oleris. grauis odore, cuius ſemen commanducatum uomitiones facit. De ea eſt prouerbium ἀνάγυρον κινεῖς, hoc eſt anagyrum moues, quoties aliquid loquimur agimus'ue, quod ſuſcitare nobis ignominiam poſſit. item a' nauis nauſcit uerbum deducitur, quod de grano fabæ dicitur, cū naſcendi gratia ſe aperit, quod ſit non diſſimile nauis figuræ. quidam etiam nauci ab eodem deriuatum putent, quod ſignificat putamen nucis, ſiue oleæ nucleum, ſeu membranulam, quæ in nucis iuglandis eſt medio. Ponitur etiam pro eo, qđ eſt nihili. Plau. Qui homo timidus non erit, in rebus dubijs nauci erit. Quidam tamen nauci, quaſi nuci a' nuce dictum opinātur. Hinc nacæ appellantur fullones, quod nauci non ſint, ſiue quod a' ueteribus græcis omnia fere' opera ex lana nacæ dicebantur. item a' naui Nauſithoum quidam appellatum uolunt Neptuni filium ex Periboa Eurymedontis filia Alcinoi patrē. & Nauſicaam Alcinoi Phæacum regis filiam. Marti. Si mihi Nauſicaa patrios cōcederet hortos, Alcinoo poſſem dicere malo meos. Item a' naui nato. natrix, cæteraq; eorum deriuatiua. et nautilis piſcis, de qbus ſuperius locuti ſumus. FRETIS. Mari. Proprie fretum, ut ſupra diximus, locus eſt anguſtus in mari ab undarum feruore appellatum, quale eſt fretum ſiculum. & gaditanum. Græci πορθμὸν appellant. Ponitur tamen frequenter pro mari. LAXENT. Remittant. Languidius faciant, ut ſupra diximus. PONTVS. Mare. Proprie pontus id mare dicitur, quod a' mæotide palude, uſq; in tenedum protenditur, ſed ubi primum ſe arctat a' tenedo incipiens poſt Hellidis caſum Helleſpontus uocatur. A' quo helleſpontiacus adiectiuum, ubi expandit propontis. ubi iterum premit thracius boſphorus. Vbi iterum effundit pontus euxinus, qui paludi committitur, cimerius boſphorus. Palus ipſa mæotis in ponto iuxta Phaſidis oſtium. Tomus inſula eſt Medeæ crudelitati memoranda, quæ ibi fratrem ſuum Abſyrtium interfecit. Nec minus Naſonis poetæ exilio. ponitur tamen frequentiſſime pontus pro mari. A' pontus deducitur metapontum Italiæ oppidum in ſinu tarentino a' locrenſibus cōditum. A' quo metapontini. item a' ponto, quod a' mæotide incipit ponticus. Pontina palus a' pontia urbe (ut quidam putant) appellata. Vnde & pontina in urbe tribus. Hæc palus in uolſcis eſt diſtans ab urbe circiter XL millia paſſuum. Lucanus. Et qua pōtinas uia diuidit uda paludes. Iuue. Armato quoties tutæ cuſtode tenētur. Et pōtina palus. & Gallinaria pinus.

DE LEANDRO EPIGRAMMA. XXV.

q VOD NOCTVRNA. Blanditur Domitiano, quod Leandri fabulam ita repræſentari fecerit, ut Leāder non ſit ſubmerſus, tribuens id principis pietati. Abydos. & Seſtos duo oppida ſunt in introitu Helleſponti. In Abydo genitus eſt Leāder Abdæus

De Leandro.

Quod nocturna tibi Leandre pepercit unda,
Deſine mirari, cæſaris unda fuit.

Cū peteret dulces audax Leādrus amores,
Et feſſus tumidis iā p̄meret aquis,

Sic miſer inſtātes affatus dicit undas,
Parcite dū propero, mergite dū redeo.